nvt+

HANDLEIDING

Inhoud

1	Achtergrond	pagina 2
2	Hoe gebruikt u dit materiaal?	pagina 2
3	Waaruit bestaat het pakket NVT+?	pagina 2
3.1	Overzicht NVT-/NT2-methodes	pagina 3
3.2	Aanvullende modules NVT+	pagina 3
3.2.1	Opbouw van de modules	pagina 3
3.2.2	Opbouw van een hoofdstuk	pagina 4 - 6
4	Lesbrieven NVT+	pagina 7
5	Waar is het lespakket NVT+ te vinden?	pagina 7
6	Wat mag ik doen met het materiaal?	pagina 7
7	Door wie is het materiaal ontwikkeld?	pagina 7
8	Bronvermelding	pagina 8
9	Antwoordbladen	pagina 9 - 30

December 2020

Het pakket NVT+ is door Petra van Gent (concept modules NVT+) en Bureau NVT (overzichten, uitwerking modules NVT+, handleiding en lesbrieven NVT+) ontwikkeld in opdracht van de Nederlandse Taalunie, dankzij financiële ondersteuning van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen.

U mag dit materiaal delen en bewerken voor uw eigen lessen.
Indien u het lesmateriaal deelt, dient u de naam van het project en ontwikkelaars te vermelden. U mag dit werk niet gebruiken voor commerciële doeleinden.

1 Achtergrond

Op de Caribische eilanden Curaçao, Aruba, Bonaire, Saba, Sint Maarten en Sint Eustatius leren leerlingen op school het Nederlands als een Vreemde Taal. In de praktijk blijkt de overstap van de eilanden naar Nederlandstalig vervolgonderwijs vaak nog een grote stap, zowel talig als qua studievaardigheden.
De Taalunie heeft daarom het initiatief genomen om een lespakket NVT+ te laten ontwikkelen, speciaal voor leerlingen van deze eilanden, om deze overgang makkelijker te maken.

2 Hoe gebruikt u dit materiaal?

Deze modules zijn geschikt als aanvullend materiaal voor leerlingen die zich willen voorbereiden op Nederlandstalig vervolgonderwijs. U kunt het materiaal gebruiken in de hoogste klassen van het middelbaar onderwijs. Wij adviseren het materiaal in te zetten als leerlingen zich bevinden op taalniveau B1 en toewerken naar B2. Dit pakket is gemaakt om te gebruiken naast of na een reguliere NVT-/NT2-methode.
U kunt zelf beslissen hoeveel tijd u aan het pakket besteedt. U kunt het bijvoorbeeld intensief inzetten als training in het laatste jaar van het middelbaar onderwijs of er één uur per week aan besteden tijdens de laatste twee leerjaren. U kunt er klassikaal mee werken, maar ook leerlingen in groepjes laten werken met het materiaal. Ook voor studenten die in het eerste jaar van hun studie lacunes blijken te hebben, kunt u oefeningen uit het materiaal selecteren. Aan het einde van deze handleiding vindt u antwoordbladen. U kunt de leerlingen dus ook zelf de kans geven bepaalde oefeningen na te kijken.

3 Waaruit bestaat het pakket NVT+?

Het pakket NVT+ bestaat uit drie onderdelen:

1. Overzicht bestaand NT2- en NVT-lesmateriaal
2. Aanvullende modules NVT+
3. Lesbrieven NVT +

Alle onderdelen worden hieronder toegelicht.

3.1 Overzicht NT2- en NVT-lesmateriaal

Er is een overzicht gemaakt met NT2- en NVT-lesmateriaal dat u kunt gebruiken om uw leerlingen op een hoger taalniveau te brengen. In de lijst vindt u lesmaterialen vanaf niveau A2. De meeste materialen uit deze lijst zijn gemaakt voor NT2-leerders, omdat er op dit moment nog niet veel materiaal is ontwikkeld dat speciaal gemaakt is voor NVT-leerders.
In het overzicht vindt u de doelgroep, het niveau, de uitgever en de vorm van het materiaal (digitaal of in boekvorm).
Daarnaast is er een overzicht voor de docenten met naslagwerken en professionaliseringsboeken.

3.2 Aanvullende modules NVT+

De leerlingen oefenen aan de hand van vier modules van in totaal 17 hoofdstukken met oefeningen waarin ze zowel talig als qua studievaardigheden worden voorbereid op Nederlandstalig vervolgonderwijs. Leerlingen werken aan de taal die nodig is, in herkenbare situaties en reflecteren hierbij steeds op hun taalvermogen. Hierbij leren ze veelvoorkomende uitdrukkingen, grammaticale constructies, academische woordenschat, taalhandelingen die nodig zijn voor studeren (zowel receptief als productief) en leren door middel van voorbeeldcolleges onderzoeksstructuren en de bijbehorende woordenschat te analyseren.
Daarnaast wordt er geoefend met spreekdurf, uitspraak en intonatie.
In alle modules zitten ook oefeningen die studenten leren reflecteren op wie ze zijn, wat ze belangrijk vinden, wat vooroordelen en stereotyperingen zijn, wat hun kwaliteiten zijn en wat hun identiteit is. Dit alles met als doel de leerlingen klaar te stomen voor de overstap naar een ander land met een andere cultuur waaraan ze zeker zullen moeten wennen.

3.2.1 Opbouw van de modules

De modules zijn opgedeeld in verschillende hoofdstukken.
Ieder hoofdstuk is een apart PDF-document dat u kunt printen voor uw leerlingen:

Module 1

Hoofdstuk 1: Heb je even?
Hoofdstuk 2: Iedereen is anders
Hoofdstuk 3: Mag ik even iets in de groep gooien?
Hoofdstuk 4: Hoe ben je?
Hoofdstuk 5: Wat een vooroordelen!

Module 2

Hoofdstuk 1: Kom maar op met die cijfers!
Hoofdstuk 2: Grafieken beschrijven
Hoofdstuk 3: Presenteren en beoordelen
Hoofdstuk 4: De vervolgstudie

Module 3

Hoofdstuk 1: Een beetje verliefd
Hoofdstuk 2: Wat is er gebeurd?
Hoofdstuk 3: Klopt die informatie wel?
Hoofdstuk 4: Hoe voel je je?

Module 4

Hoofdstuk 1: Wat een talent!
Hoofdstuk 2: Wat is jouw doel?
Hoofdstuk 3: Plannen en organiseren
Hoofdstuk 4: Leren leren

3.2.2 Opbouw van een hoofdstuk

De 17 hoofdstukken bestaan telkens uit een klassikale les van 5 oefeningen, gevolgd door een studieles van 5 oefeningen.

Klassikale les

Een hoofdstuk begint steeds met 5 klassikale oefeningen. In deze oefeningen komen alle vaardigheden (lezen, luisteren, spreken en schrijven) en woordenschat en grammatica aan de orde, te herkennen aan de iconen. Zoals eerder aangegeven, bepaalt u zelf hoeveel tijd u aan het materiaal besteedt. Dit is afhankelijk van het niveau van uw leerlingen en het aantal uren dat u beschikbaar hebt.
Naast bovenstaande oefeningen is er een andere categorie oefeningen (taalriedels) die zich richt op spreekdurf, alledaags taalgebruik en taalreflectie. In onderzoek (Geerman en Leona, 2020) is aangetoond dat leerlingen van de eilanden vaak onzeker zijn over hun eigen taal en aangeven dat het Nederlands dat ze leren op de eilanden geen alledaagse moderne uitdrukkingen bevat. Dit is iets waar ze, naast alle andere verschillen, na aankomst in Nederland aan moeten wennen. Daarom zijn in dit pakket ook taalriedels opgenomen aan het begin en einde van elk hoofdstuk.
Elke studieles eindigt met het taaldagboek en de taalthermometer. Deze oefeningen en de aanpak ervan lichten we op de volgende pagina's toe.

Studieles

Naast de 5 klassikale oefeningen bevat elk hoofdstuk een studieles met 5 oefeningen.
De oefeningen in de studieles zijn zo gemaakt dat de leerlingen er desgewenst zelfstandig mee kunnen werken. De studielessen bevatten belangrijke verrijkingsoefeningen binnen het thema van het hoofdstuk. Ook hier wordt aandacht besteed aan alle vaardigheden plus woordenschat en grammatica.
Als u minder tijd hebt om alle modules door te werken, kunt u er voor kiezen de oefeningen in de studieles als huiswerk te laten maken en de rest wel klassikaal te doen.
Hebt u meer tijd, dan kunt u ook de oefeningen in de studieles klassikaal doen. Het is wel van belang dat u de oefeningen nakijkt en bespreekt. Dit kunt u klassikaal, in groepjes of individueel doen.
Aan het einde van de studieles vullen de leerlingen steeds het taaldagboek en hun taalthermometer in.

Taalriedels

Een taalriedel bevat op ritmische wijze uit te spreken alledaags taalgebruik met routineformuleringen (Zijlmans, 2013). Met deze taalriedels kunnen leerlingen het vloeiend gebruik van alledaagse uitdrukkingen en spreekwoorden oefenen. Daarnaast werken ze met een taalriedel aan spreekdurf en prosodie: klemtoon, intonatiepatronen, ritme en pauzes. Het is de bedoeling dat deze taalriedels zo natuurlijk mogelijk worden uitgesproken, zoals ze ook in alledaags taalgebruik te horen zullen zijn.

Neem als voorbeeld een zin als “Laten we dat maar doen”. Deze zal in het alledaags taalgebruik eerder worden uitgesproken als “lawedamadoen”, omdat we in natuurlijke spraak woorden aan elkaar plakken en klanken laten verdwijnen. Het is belangrijk dat leerlingen hier ook aan wennen en hiermee oefenen.
In de taalriedels komen woorden en uitdrukkingen binnen het thema van het hoofdstuk aan de orde. In elk hoofdstuk vindt u aan het begin en aan het einde een taalriedel. Laat de leerlingen niet meelezen tijdens de taalriedel. Het is belangrijk dat ze alleen luisteren en u nazeggen. Elke zin wordt steeds herhaald. Het is de bedoeling dat u als docent de zin eerst uitspreekt, zo natuurlijk mogelijk en dat u daarna de zin samen met de leerlingen (als groep!) herhaalt. Het kan helpen als u een ritme tikt op de tafel. Herhaal de taalriedels gerust een paar keer, indien mogelijk steeds sneller, zodat de leerlingen zelfverzekerder worden.
U kunt ook uit andere lesmethodes extra taalriedels halen, zie daarvoor het overzicht van lesmaterialen.

Taalthermometer

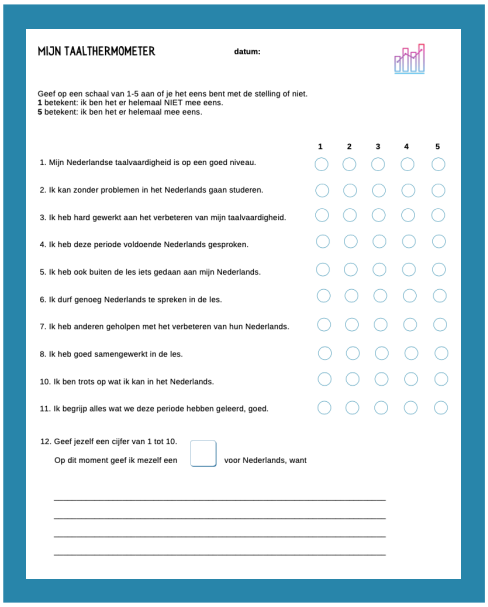
MIJN TAALTHERMOMETER datum:

Geef op een schaal van 1-5 aan of je het eens bent met de stelling of niet.
1 betekent: ik ben het er helemaal NIET mee eens.
5 betekent: ik ben het er helemaal mee eens.

	1	2	3	4	5
1. Mijn Nederlandse taalvaardigheid is op een goed niveau.	○	○	○	○	○
2. Ik kan zonder problemen in het Nederlands gaan studeren.	○	○	○	○	○
3. Ik heb hard gewerkt aan het verbeteren van mijn taalvaardigheid.	○	○	○	○	○
4. Ik heb deze periode voldoende Nederlands gesproken.	○	○	○	○	○
5. Ik heb ook buiten de les iets gedaan aan mijn Nederlands.	○	○	○	○	○
6. Ik durf genoeg Nederlands te spreken in de les.	○	○	○	○	○
7. Ik heb anderen geholpen met het verbeteren van hun Nederlands.	○	○	○	○	○
8. Ik heb goed samengewerkt in de les.	○	○	○	○	○
10. Ik ben trots op wat ik kan in het Nederlands.	○	○	○	○	○
11. Ik begrijp alles wat we deze periode hebben geleerd, goed.	○	○	○	○	○

12. Geef jezelf een cijfer van 1 tot 10.
Op dit moment geef ik mezelf een ☐ voor Nederlands, want

De taalthermometer is een reflectie-instrument.
Aan het einde van elk hoofdstuk geven de leerlingen bij 11 stellingen over hun Nederlands aan in hoeverre ze het eens zijn met de stelling. Daarna geven ze zichzelf een cijfer voor Nederlands en geven aan waarom ze zichzelf dit cijfer geven. Door leerlingen op deze manier te betrekken bij hun leerproces en ze over hun leerproces te laten nadenken, zullen ze zich meer eigenaar voelen van hun eigen leerproces. De taalthermometer is in principe iets wat de leerlingen voor zichzelf invullen, maar als het leerklimaat in de klas voldoende veilig is, zullen leerlingen graag iets delen.

U kunt er ook voor kiezen de leerlingen in groepjes hun taalthermometers te laten bespreken. Zo kunnen ze aan elkaar uitleggen waarom ze voor een bepaalde score hebben gekozen en waar ze dit op baseren. Ook hierin zullen leerlingen zien dat taalleren geen statisch proces is, maar dat het ene week beter gaat dan de andere week.

Taaldagboek

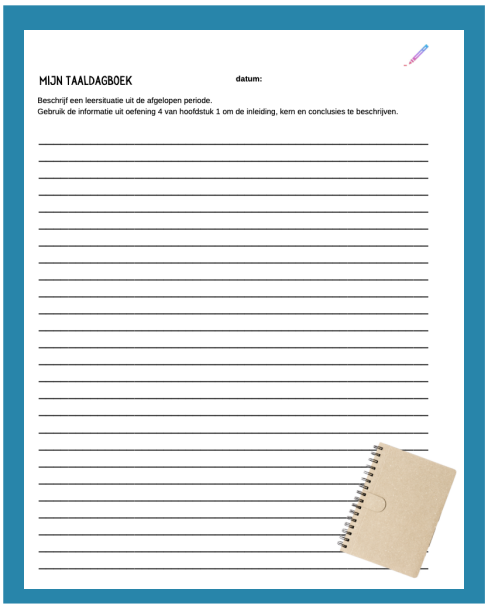

Aan het einde van elk hoofdstuk (of vaker naar behoefte) schrijven de leerlingen in hun taaldagboek. Daarin reflecteren ze op hun taalleerproces en beschrijven ze een leermoment. Dit taaldagboek zal de leerlingen leren om autonomie te krijgen over hun eigen leerproces en na te denken over wat eigenlijk werkt voor hen. Ook kunnen ze in het taaldagboek hun frustratie, blijdschap, onzekerheid, trots en andere emoties over hun leerproces kwijt. Het is heel normaal dat leerlingen tijdens het leren van een taal door verschillende fases en emoties gaan. De ene week kan het voelen alsof het geweldig gaat, terwijl het de volgende week weer voelt alsof ze de taal nooit onder controle zullen krijgen. Door erover te schrijven in hun taaldagboek en deze ervaringen te bespreken met hun docent en andere leerlingen, kunnen ze ook van elkaar leren.

Leerlingen zullen soms het gevoel hebben dat ze alleen staan in hun negatieve emoties tijdens het leren van een taal en het kan erg verhelderend zijn om te horen dat ze niet de enige zijn. Ook kunnen ze leren van de aanpak van andere leerlingen en openen de ervaringen in het taaldagboek hopelijk een gesprek over taalleren en de emoties die dat oproept. Als leerlingen in een ‘negatieve fase’ zitten, kunnen ze terugbladeren en hopelijk zien dat ze ook veel succeservaringen hebben gehad en hoe dat voelde.

Het is van belang dat u voorzichtig omspringt met de beschrijvingen in het taaldagboek. Leg uit aan de leerlingen dat het in principe een document is voor henzelf en dat ze iets mogen delen met de rest als ze dat willen, maar dat het niet verplicht is. U hoeft het taaldagboek dus ook niet in te nemen of te corrigeren. Als leerlingen liever in een andere taal in hun taaldagboek schrijven, is dat ook prima.

Geef leerlingen gerust de kans en tijd om in een les in hun taaldagboek te schrijven en vraag regelmatig of ze iets uit hun taaldagboek met u willen bespreken. Zorg er ook voor dat u extra kopietjes in de klas hebt liggen van een taaldagboekpagina, zodat leerlingen die daar behoefte aan hebben, extra kunnen schrijven.

4 Lesbrieven NVT+

De lesbrieven zijn ontwikkeld rond het onderzoek “Het studiesucces van studenten uit de ABC-eilanden – van uitdagingen naar oplossingen" uit 2020 van Elisha Geerman en Nihayra Leona. Het pakket begint met een interview met één van de onderzoekers, Nihayra Leona, als introductie. Daarna leren de studenten in 5 lesbrieven aan de hand van dit onderzoek een onderzoeksrapport lezen, conclusies trekken, statistische informatie interpreteren, samenvatten en citeren. De lesbrieven zijn zo opgezet dat studenten zowel bruikbare kennis kunnen opdoen uit dit onderzoek als talige voortgang boeken. Wij adviseren de lesbrieven na de aanvullende modules te behandelen.

5 Waar is het lespakket NVT+ te vinden?

Het materiaal wordt gratis beschikbaar gesteld door de Taalunie via het platform Mijn NVT.
Hier kunt u al het materiaal downloaden.
Ook via de website van Bureau NVT, één van de ontwikkelaars van het materiaal, kunt u alles downloaden.

6 Wat mag ik doen met het materiaal?

U mag dit materiaal delen en bewerken voor uw eigen lessen. U kunt de lessen printen voor uw leerlingen of digitaal beschikbaar maken.
Indien u het lesmateriaal deelt, dient u de naam van het project en ontwikkelaars te vermelden.
U mag dit werk niet gebruiken voor commerciële doeleinden.

7 Door wie is het materiaal ontwikkeld?

Het pakket NVT+ is door Petra van Gent (concept modules NVT+) en Bureau NVT (overzichten, uitwerking modules NVT+, handleiding en lesbrieven NVT+) ontwikkeld in opdracht van de Nederlandse Taalunie, dankzij financiële ondersteuning van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen.

8 Bronvermelding

Geerman, E., & Leona, N. (2020). Het studiesucces van studenten uit de ABC-eilanden – van uitdagingen naar oplossingen.
Zijlmans, L. (2013). Lesvaardig. Basisdidactiek NT2. Boom uitgevers Amsterdam.

Gebruikte websites:
https://www.universiteitvannederland.nl
www.erk.nl
www.wikipedia.nl
www.debatindeklas.nl
www.schooltv.nl
www.youtube.com
www.123test.nl
www.learnDutch.org
www.vandale.nl
www.nibud.nl
https://www.cambiumned.nl/theorie/schrijven-en-spreken/lezen/schrijfdoelen-tekstsoorten/
https://www.examenoverzicht.nl/nederlands/tekstsoorten-en-schrijfdoelen
http://nederlandsindeonderbouw.weebly.com/tekstdoelen-en-tekstsoorten.html
www.slechtnieuws.nl
https://s3-us-west-1.amazonaws.com/emogifs/map.html#
https://synoniemen.net/
http://www.antoniemen.info
https://www.learningscientists.org/poster-translations
https://duo.nl/particulier/studiefinanciering/index.jsp
https://forteggz.nl/studenten-poli/waar-wil-je-meer-over-weten/psychische-hulp-voor-studenten
https://www.huurcommissie.nl/onderwerpen/huurprijs-en-punten
https://www.studentenwerk.nl/bijbaan
https://www.nibud.nl/consumenten/wat-kost-studeren/
https://www.ru.nl/studenten/tijdens-studie/begeleiding-en-advies/studiekeuze-loopbaanplanning/
https://www.studentenreisproduct.nl/

9 Antwoordbladen

Let op! In de anttwoordbladen vindt u alleen de antwoorden op de gesloten oefeningen. de open opdrachten kijkt u zelf na.

Antwoorden module 1

Hoofdstuk 1 oefening 2 Tijd en cultuur

Stimuleer de leerlingen om ook zelf in Nederlandstalige woordenboeken de betekenis van deze woorden op te zoeken. Bijvoorbeeld op https://www.vandale.nl/ of https://www.woorden.org voor gezegdes en spreekwoorden.

Leerlingen mogen de betekenis ook in een andere taal noteren.

In de ogen van – iemands persoonlijke mening of idee
Bot – onbeleefd, lomp
Onbeschoft – lomp, grof-brutaal
Snel ter zake komen – zonder veel introductie direct beginnen
Geen tijd verspillen – geen tijd nutteloos besteden
Efficiënt – doelmatig, met veel en snel resultaat
De tijd van een ander in beslag nemen – de tijd van iemand anders gebruiken, iemand storen
Tijd is geld - zaken zo snel mogelijk voor elkaar krijgen is het goedkoopste
Interesse tonen – aandacht geven aan
Met de deur in huis vallen – zonder introductie direct beginnen
Verbaasd – als je iets vreemd vindt omdat je het niet had verwacht, verwonderd
Zich bewust zijn van – iets beseffen
Cultuurverschil – verschillen in eigenaardigheden van verschillende groepen mensen
Respectloosheid – zonder eerbied of waardering
Op ’t nippertje – net op tijd
Respectloos – zonder eerbied of waardering
Cultuurgebonden – kenmerkend voor een bepaalde cultuur
Relaxed mee omgaan – geen grote problemen van maken
Zich kapot lachen – heel hard lachen
Zijn geduld verliezen – geen geduld meer hebben, niet meer willen wachten

Hoofdstuk 1 oefening 3 Om … te

Leerlingen hebben hier per zin een keuze gemaakt uit:

(heel belangrijk – belangrijk – niet zo belangrijk – niet belangrijk)

1. Ik vind het (...) om iemand te begroeten.
2. Ik vind het (...) om u te zeggen tegen iemand.
3. Ik vind het (...) om beleefd te zijn tegen iemand.
4. Ik vind het (...) om “alsjeblieft” en “dankjewel” tegen iemand te zeggen.
5. Ik vind het (...) om iemand aan te kijken als je praat.

Hoofdstuk 1 oefening 4 De tijd zal het leren

De tijd zal het leren - na verloop van tijd is er bekend hoe het gegaan is
Er is een tijd van komen en er is een tijd van gaan – aan alles komt een einde
Hij is een man van de klok - iemand die steeds precies op tijd is
In een mum van tijd – heel snel
Tijd heelt alle wonden - na lange tijd zal de pijn vanzelf over gaan
Tijd is geld - zaken zo snel mogelijk voor elkaar krijgen is het goedkoopste
Zoals het klokje thuis tikt, tikt het nergens - het is nergens zo goed als thuis
Gezelligheid kent geen tijd - als het gezellig is, is het niet erg als het wat later wordt

Hoofdstuk 2 oefening 2 Normen en waarden

Identiteit – Dat je weet wie je bent en waar je voor staat.
Nationale identiteit – De levenswijze van een groep mensen of een land, die bestaat uit tradities, gewoonten en omgangsvormen.
Twee Nederlandse culturele gewoontes:
1. De koning rijdt op Prinsjesdag met de gouden koets door Den Haag
2. In de winter eten Nederlanders nogal eens boerenkool met worst

Hoofdstuk 2 oefening 2 Vooroordelen over Nederlanders

1. Lui, laat en lekker.
2. Gulzig, gierig, geil en douchen weinig.
3. Dat ze weinig douchen.
4. 1. Dat ze geen deodorant zouden gebruiken.
   2. Dat ze waarschijnlijk weinig douchen.
5. Hij is het met beide verklaringen niet eens. Hij denkt juist dat Nederlanders erg op hun hygiëne letten.
6. 1. Heel vroeger wasten Nederlanders zich maar één keer per week. Dat beeld is misschien blijven hangen op Aruba.
   2. De lichaamsgeur van Nederlanders valt misschien meer op en is misschien onbekend.
   3. Het lichaam van een Nederlander zweet misschien meer op Aruba dan dat van een Arubaan.
7. Omdat vooroordelen heel hardnekkig zijn (moeilijk te veranderen).

Hoofdstuk 2 oefening 3 Woordenschat

Naar aanleiding van – door, reagerend op
Kenmerken – iets waaraan je iets of iemand kan herkennen
Gekscherend – niet serieus
Allitereren – gelijke beginmedeklinkers
Gulzig – snel en gretig
Gierig – geen geld of bezit aan een ander willen geven
Geil – begerig naar, seksueel opgewonden
Eveneens – ook
Gewaardeerde – iemand voor wie je respect en bewondering hebt
Mijn mond viel open – ik was heel verbaasd
Instemmend – als je het eens bent met iemand
Daadwerkelijk – echt
In geuren en kleuren – met veel details, uitgebreid
Bevindingen – resultaat, uitkomsten
Variëren – wisselen, anders worden
Aarzeling – niet zeker, met twijfel
Enigszins – een beetje
Beschaamde – verlegen, als je je schaamt over iets
Waarschijnlijk – iets wat waar lijkt te zijn, bijna zeker
Misverstand – vergissing waardoor men elkaar niet goed begrijpt
Te maken hebben met – een relatie hebben met, liggen aan
Inderdaad – dat klopt
Schoonboenen – met kracht wassen
Vrouw des huizes – ouderwetse uitdrukking voor vrouw of moeder
Echter – maar
Weliswaar – je geeft het toe, maar je brengt er ook iets tegenin
Lichaamsgeur – hoe je ruikt
Wellicht – misschien
In verhouding – in een vergelijking uitgedrukt
Aan mijn neus hangen – vertellen, wijsmaken
Amper – bijna
Hardnekkig – moeilijk te veranderen
Rijke stinkerds – mensen met veel geld
Toevalligerwijs – bij toeval, onverwachts, niet gepland
Op de hak nemen – grapjes over maken
Bol staan van - ergens veel van bevatten

Hoofdstuk 3 oefening 2 Je mening geven

Positief reageren	Negatief reageren	Geen mening hebben
Helemaal mee eens	Wat een onzin	Daar heb ik geen mening over
Goed idee	Wat een flauwekul	Het maakt me niet uit
Ik ben het met je eens	Dat vind ik niet	Daar weet ik niet genoeg over
Dat vind ik ook	Daar ben ik het niet mee eens	Geen flauw idee
Ja, leuk!	Ik ben het niet met je eens	Ik weet het niet
Ja, daar heb ik zin in!	Hoe kom je daar nou bij?	
Daar ben ik het mee eens	Hoe kun je dat nou zeggen?	
Ik ben het ermee eens	Voel jij je wel helemaal lekker?	
Volgens mij klopt dat	Volgens mij klopt dat niet	
Inderdaad	Ik ben het er niet mee eens	
Dat klopt	Daar ben ik het niet mee eens	
	Doe even normaal, joh	

*Hoofdstuk 3 oefening 4 Het woord vrage*n

1. Ik wil graag iets toevoegen.
2. Ik wil graag een voorbeeld geven.
3. Mag ik ook iets zeggen?
4. Volgens mij klopt dat niet helemaal.
5. Wat bedoel je daarmee?
6. Wat vind jij daarvan?

Hoofdstuk 3 studieles oefening 3

Advocaat van de duivel spelen - een mening geven waar je het zelf niet mee eens bent, maar die je geeft om reacties uit te lokken
Iets in de groep gooien - iets in een groep bespreken
Veel geblaat maar weinig wol - veel woorden hebben maar in de praktijk komt daar weinig van terecht
Je mening niet onder stoelen of banken steken - je mening niet verbergen, openlijk voor je standpunten uit durven komen, bij voorbeeld van afkeuring van iets
Geen blad voor de mond nemen - precies zeggen hoe je over iets denkt
Met de mond vol tanden staan - niet weten wat je moet zeggen / ergens versteld van staan
Iemand de woorden uit de mond halen - zeggen wat de ander ook net wilde zeggen
Iemand naar de mond praten - vleien en vriendelijk zijn om iets gedaan te krijgen
Je mond voorbijpraten - meer zeggen dan dat er gezegd mag worden en/of het verklappen van een geheim
Iemand de mond snoeren - iemand verbieden iets te zeggen / tot zwijgen brengen
Niet op je mondje gevallen – heel duidelijk dingen zeggen
Recht praten wat krom is door een ingewikkelde, onjuiste redenering een situatie die niet klopt, kloppende te laten lijken

Hoofdstuk 4 oefening 2 Tolerantie

In de praktijk betekent tolerantie vaak gewoon: leven en laten leven. Een houding die grenst aan onverschilligheid. Dat is op zich niet zo gek. We wonen tegenwoordig met steeds meer mensen boven op elkaar en soms kun je dan maar beter onverschillig zijn en elkaar met rust laten. Tegelijkertijd is het ook onhandig. Omdat we elkaar daardoor nooit leren begrijpen en er altijd vooroordelen blijven bestaan en die kunnen weer leiden tot conflict. Iemand die anders leeft en denkt, dwingt ons om na te denken over de manier waarop we zelf leven en denken. Dat kan confronterend zijn. We blijven liever in onze veilige bubbel leven. De Duitse theoloog en filosoof Theo Sundermeier woonde jaren in Afrika en kwam tot de conclusie dat er drie manieren zijn waarop we kunnen omgaan met iemand die anders leeft dan wij en die wij dus als een vreemde zien.
1: We dwingen de ander om hetzelfde te worden als wij zijn. Hiervoor moet die ander zich dus aanpassen aan onze ideeën.
2: We houden de ander op afstand en laten hen nooit toe tot onze eigen wereld. De ander blijft altijd anders. Vreemd, exotisch.
Of 3: We zien de ander als een spiegel waarin we onszelf kunnen bekijken, dat betekent dat de ander een verrijking is in ons leven juist omdat hij anders is. Hij hoeft niet te worden als wij, hij kan ons leren om de wereld anders te zien.

Dat is natuurlijk best ingewikkeld. Dat wist Sundermeier ook wel. Want het betekent dat we open moeten staan. Zijn geheim? Niet te snel zoeken naar harmonie. Dat iemands manier van leven haaks op de jouwe staat, betekent niet dat een van jullie twee het verkeerd doet. Het betekent dat er honderden manieren van leven mogelijk zijn. En dat, zegt Sundermeier, is geen bedreiging, maar een verrijking.

Hoofdstuk 4 oefening 4 De universiteit van Nederland: vooroordelen

1. Het is kennis die in haar hoofd zit (de associatie allochtoon-niet aangepast aan de maatschappij) omdat ze daar veel over gehoord en gelezen heeft. Haar eerste impulsieve reactie is daarop gebaseerd.

2. Haar ‘bewuste” systeem wordt wakker. Ze realiseert zich wat ze impulsief heeft gezegd en schrikt daarvan. Dat is ook zichtbaar in haar non-verbale reactie.

3. Reflectief gedrag: gedrag dat voortkomt uit bewuste, nadenkende processen. Je denkt na over dit gedrag.

Impulsief gedrag: gedrag waar je niet bewust over nadenkt. Dit gedrag gebeurt automatisch.

4. Impulsief gedrag wordt waarschijnlijk aangestuurd door impliciete associaties die niet eens weergeven wat we vinden, maar die we hebben opgedaan in onze omgeving.

5. Aversief racisme: als je op expliciet, reflectief niveau van jezelf vindt dat je niet racistisch bent en geen vooroordelen hebt.
Gevaar: Dat je niet onderkent dat je allerlei associaties in je hoofd hebt die je gedrag onbewust toch kunnen beïnvloeden.

Vraag 6.

De proefpersonen stonden bij een digitaal bushokje en moesten een woord en een nummer op een avatar lezen en onthouden.
Het doel was om te onderzoeken of proefpersonen meer afstand hielden tot personen met een Marokkaans uiterlijk dat tot personen met een meer traditioneel Nederlands uiterlijk.
De computer registreerde hoe dicht de proefpersonen bij de avatars kwamen.
Proefpersonen hielden meer afstand tot Marokkaans uitziende avatars dan tot Nederlands uitziende avatars, maar ze gaven zelf aan dat ze beide soorten avatars even aantrekkelijk vonden.
Je kunt de conclusie trekken dat de proefpersonen uit dit onderzoek impliciete associaties hadden op basis van het uiterlijk van de avatars en hier ook onbewust hun mate van afstand op baseerden.

Hoofdstuk 4 oefening 4 De universiteit van Nederland: vooroordelen (vervolg)

7. De proefpersonen moesten kijken naar een plaatje en beslissen of ze een wapen of een werktuig zagen.
Het doel was om te onderzoeken of de proefpersonen meer impliciete associaties hebben met zwarte Amerikanen en wapens dan met witte Amerikanen en wapens.
De proefpersonen dachten vaker een wapen te zien als ze eerst een zwart gezicht hadden gezien.
Je kunt dus concluderen dat de proefpersonen inderdaad meer impliciete associaties hadden met zwarte Amerikanen en wapens dan witte Amerikanen met wapens.

8. De proefpersonen (waaronder politieagenten) moesten plaatjes bekijken waarop een zwart of een wit iemand een voorwerp in zijn hand had. Ze moesten onder tijdsdruk beslissen of dit voorwerp een wapen was of niet. Als ze dachten een wapen te zien, moesten ze op de “schietknop” drukken.
Het doel was om te onderzoeken of impliciete associaties met huidskleur invloed had op het ‘schietgedrag’ van de proefpersonen.
Het onderzoek toonde aan dat proefpersonen bij een zwart iemand sneller en vaker een voorwerp voor een wapen aanzagen dan bij een wit iemand en vaker ten onrechte op de ‘schietknop’ drukten.
Je kunt concluderen dat proefpersonen en dus ook politieagenten waarschijnlijk beïnvloed worden door hun impliciete associaties als ze onder tijdsdruk staan en bij een zwart iemand sneller een voorwerp ten onrechte voor een wapen aanzien.

9. Deze resultaten zijn alleen te zien als je proefpersonen onder tijdsdruk zet. Dan reageren ze op basis van hun impliciete reacties. Zodra je proefpersonen meer tijd geeft en hun reflectieve gedrag het dus overneemt, is dat effect weg.

10. open vraag

11. Het fenomeen dat als je weet dat je tot een bepaalde 'stereotype' groep behoort, je slechter gaat presteren op een bepaalde taak. Je presteert slechter omdat je weet dat je tot de gestigmatiseerde groep behoort en gaat voldoen aan dat stereotype beeld.
Bijvoorbeeld: meisjes met wiskunde, zwarte Amerikanen op bepaalde intellectuele taken.

12. open vraag

Hoofdstuk 4 studieles oefening 1 Loods worden

1 Dwayne en Shelmer. Ze komen uit Curacao en Bonaire.

2 Het wisselende klimaat, missen van familie.

3 Ongeveer 6000.

4 Bijna 40.

5 Ze willen vaak in eerste instantie loods worden, maar komen tijdens hun studie ook op andere ideeën.

6 het is een stoer beroep. Je bent autonoom en iedereen moet naar je luisteren.

7 Er is wel apparatuur, maar niet zo uitgebreid en groot.

8 400 tot 500 per week

9 Het is heel druk met schepen en de golven zijn hoog. Dat maakt het interessanter.

10 Ze zitten altijd vooraan en letten goed op. Ze blijven gefocust, kletsen niet en zetten door. Ze helpen elkaar ook.

Hoofdstuk 5 oefening 2 Hoe zit het met jouw vooroordelen?

1 In de buurt waar hij woonde, was een medestudent overvallen door een groep Antilliaanse jongens. Hij was toen nog student sociale psychologie. Toen hij in de lift wilde stappen, zag hij dat er een groepje Antilliaanse jongens stond en hij werd bang. Hij kwam in conflict met zichzelf (aan de ene kant de neiging om niet in de stappen, aan de andere kant de wetenschap dat zijn angst niet rationeel was). Hij is toch ingestapt en natuurlijk gebeurde er niets.

2 Omdat hij op basis van een vooroordeel over het uiterlijk van de jongens (Antilliaans) bang werd.

3 Omdat hij het conflict voelde tussen zijn vooroordelen het niet toegeven daaraan. Als hij wel had toegegeven, zou hij de rest van zijn leven bang zijn geweest.

4 Bassie – Adriaan
Bert – Ernie
Marokkaan – crimineel
Vrouw – huishouden
Professor – verstrooid

5 Waarschijnlijk niet of alleen deels, omdat deze impliciete associaties worden gevormd door je achtergrond, vrienden, cultuur, omgeving etc en professor Wigboldus spreekt voor een Nederlands publiek.

6 1. Bewustzijn: je moet je bewust zijn van je vooroordelen
2. Motivatie: je moet de motivatie hebben om er iets aan te doen
3. Mogelijkheid: je moet de mogelijkheid hebben om er iets aan te kunnen doen

7 Je moet ervoor uitkijken dat je intuïtie gebaseerd is op je ervaring als expert en niet op je impliciete associaties.

8 Je mag niet discrimineren.
Resultaat: zwarte Amerikanen krijgen nu voor hetzelfde vergrijp dezelfde straf als witte Amerikanen.

9 Hoe meer afrocentrische kenmerken je in je gezicht hebt, hoe zwaarder de straf voor hetzelfde vergrijp.

Hoofdstuk 5 oefening 2 Hoe zit het met jouw vooroordelen? (vervolg)

10 Subcategorisatie betekent dat je een nieuwe categorie maakt in je hoofd binnen een bepaalde groep. Bijvoorbeeld vrouwen – subcategorie zakenvrouwen. Marokkanen – subcategorie mijn Marokkaanse buurman.

Mensen doen dit omdat je brein heel conservatief is en het is heel moeilijk verbindingen die je eenmaal hebt gelegd, aan te passen. Het is dus makkelijker om een subcategorie aan te maken: zo verklaar je dit tegelijkertijd dit voorbeeld, maar houd je je beeld ook in stand.

11 Contacthypothese: Meer kennis -> minder angst -> makkelijker om het perspectief van de ander te zien.
Als je contact hebt met andere groepen dan je eigen groep, krijg je meer kennis van de andere groep, krijg je minder angst voor de andere groep en wordt het makkelijker je in de ander te verplaatsen.

Werkt niet als er al haat en nijd is tussen groepen, dan kan het juist averechts werken.

12
Fase 1: de jongens werden verdeeld in twee groepen en deden alleen activiteiten binnen die groep.
Fase 2: De twee groepen gingen tegen elkaar wedstrijden doen
Fase 3: Door contact te maken tussen de twee groepen in een leuke activiteit probeerden ze de sfeer beter te maken.
Fase 4: De jongens moesten gezamenlijk een taak oplossen die waarvoor ze elkaar nodig hadden

12 Deze gezamenlijke taak zorgde er uiteindelijk voor dat de groepen weer samen kwamen.

14 Superordinate goals zijn doelen die boven de groepsdoelen staan, gezamenlijke doelen die gedeeld worden door de groepen.

15 Uiteindelijk zitten we allemaal vol met stereotypen en vooroordelen en ik zou zeggen, dat is niet erg, dat is juist goed maar we moeten ons er wel bewust van zijn.

Hoofdstuk 5 Studieles oefening 2 Het blijft lastig

Het experiment	De kans
Het onderzoek	De maatschappij
Het resultaat	Het land
De conclusie	Het eiland
De onderzoeker	Het verslag
De aanleiding	De presentatie
Het vooroordeel	De discussie
Het gevaar	De achtergrond
Het idee	De samenwerking
Het verschil	Het aantal
De mogelijkheid	De groep
Het probleem	Het Nederlands
	Het einde

Module 2

Hoofdstuk 1 Oefening 2 Grafische weergaves

1 Het staafdiagram 2 De grafiek 3 Het stroomschema
4 Het cirkeldiagram 5 De tabel 6 De plattegrond

Hoofdstuk 1 Oefening 4 Kosten van het studentenleven
Deel A

Collegegeld – geld dat je moet betalen voor HBO of universiteit, soort schoolgeld
rekening houden met – denken aan
levensonderhoud – kosten om te leven, bijvoorbeeld voedsel, kleding en onderdak
verzekeringen - overeenkomst waarbij je schade vergoedt krijgt als je premie betaalt
kostenpost – iets wat je moet betalen
schaars – niet makkelijk te vinden of krijgen
ontspanning – wat je doet om te relaxen
uiteraard – natuurlijk
schrikken zich een hoedje – heel erg schrikken
Gemiddeld – de waarde van alle getallen samen, gedeeld door het aantal getallen (bijv. het gemiddelde van 4 en 10 is 7)

Hoofdstuk 1 Oefening 4 Kosten van het studentenleven
Deel B

A 39,9% = €417,- huur
B 6% = €63,- vervoer
C 2,5% = €26,- telefoonkosten
D 10,2% = €106,- zorgverzekering
E 4,5% = €47,- kleding en schoenen
F 14% = €146,- ontspanning, uitgaan en sport
G 17,3% = €181,- boodschappen
H 5,6% = €58,- studieboeken en -benodigdheden

Hoofdstuk 1 Oefening 4 Kosten van het studentenleven
Deel C

Dit cirkeldiagram toont de uitgaven van hbo-studenten in Nederland per maand.
Studeren in Nederland is **duur / niet goedkoop**. Studenten geven het hoogste bedrag uit aan **huur** en daarna aan **collegegeld**.
Aan boodschappen betalen studenten gemiddeld ongeveer **181 euro** per maand.
Per maand betalen studenten het minst aan **telefoonkosten**. Dat is **26 euro** per maand gemiddeld.
Ontspanning is wel een grote kostenpost voor studenten, want aan sport en uitgaan besteden ze ongeveer 146 euro per maand.
Ook een zorgverzekering is niet goedkoop. Het is verplicht om een zorgverzekering te hebben en deze kost gemiddeld **106 euro** per maand voor studenten.
Aan kleding en schoenen geven studenten niet veel geld uit volgens deze grafiek, slechts **47 euro** per maand.

Hoofdstuk 1 Studieles Oefening 2 Dieren in de dierenopvang

Dit cirkeldiagram toont het aantal huisdieren in de dierenopvang in Nederland. De gegevens zijn afkomstig van de Onderzoeksgroep Dierenopvang Nederland.
Je ziet dat er honden, katten, knaagdieren en overige dieren in de opvang zitten. In totaal zitten er 32725 dieren in de opvang. Van die 32725 dieren is het aandeel katten het grootst, namelijk 14399 (44%). Het aandeel overige huisdieren is het kleinst, namelijk 2618 dieren (8%). In deze categorie vallen bijvoorbeeld vogels en schildpadden. Ook hamsters en konijnen vind je in de opvang. Met 16% zijn de knaagdieren de derde groep dieren in de opvang.
Dit jaar zat er dus een groot aantal dieren in de opvang. Omdat we de cijfers van vorig jaar niet hebben, kunnen we niet zeggen of dit aantal gestegen of gedaald is. Gelukkig is er ook goed nieuws. Er zijn veel dieren opgehaald door nieuwe baasjes. Het precieze/exacte aantal hiervan is nog niet bekend.

Hoofdstuk 1 Oefening 3 Woordenschat

MEER WORDEN	NIET VERANDEREN	MINDER WORDEN
toenemen stijgen de toename de stijging omhoog gaan groeien	constant blijven hetzelfde blijven gelijk blijven	de afname afnemen dalen de daling krimpen omlaag gaan

Hoofdstuk 2 Oefening 2 Enkelvoud of meervoud?

1. Volgens ons jaarlijkse onderzoek **nam** het afgelopen jaar 47,7% van de huishoudens een huisdier.
2. 23,4% van de Nederlandse huishoudens **koos/nam** een kat; 17,8% **nam/koos** een hond.
3. Aquariumvissen **stonden** met 7,2% toch nog in de top 3 van meest gehouden dieren.
4. Wat opvallend is, is dat maar een derde van de kopers van een huisdier van tevoren informatie **had** ingewonnen.
5. Steeds meer mensen geven aan dat ze geen huisdier willen om hygiënische redenen. Een andere genoemde reden **is / was** dat de kosten van een huisdier te hoog **zijn/waren**.
6. Tijdens de vakantie **bracht / liet** een kwart van de hondenbezitters zijn dier bij familie, buren en kennissen.
7. Meer dan een derde **nam** de hond gewoon mee op vakantie.
8. 10% **liet** zijn viervoeter tijdens de vakantie logeren in een dierenpension.
9. Voor katten ligt vakantie heel anders. Slechts 5% van de kattenbezitters (92.000 om precies te zijn) **koos** ervoor hun kat tijdens de vakantie in een dierenpension te plaatsen.
10. Verreweg de meeste katten **werden** echter door familie, buren en kennissen verzorgd in het huis van de eigenaar (62%).
11. Hoe de resterende 33% van de katten aan eten **kwam**? Dat vertelt het onderzoek niet.

Hoofdstuk 2 Oefening 3 Aantallen en percentages

33% van de Arubaanse mannen is enorm bang voor spinnen.
52% van de Nederlanders gaat meer dan drie keer per jaar op vakantie.
17,8% van de Nederlanders loopt 's avonds met de hond.
60% van de buitenlanders in Nederland eet nooit haring.
Een kwart van de studenten gaat in het weekend uit.
78% van de Nederlanders koopt met Kerstmis een kerstboom.
63% van de kinderen tussen 6 en 10 jaar gelooft niet meer in Sinterklaas / de kerstman.
10% van de Nederlanders betaalt te weinig belasting.

Hoofdstuk 2 Oefening 4 Gestegen of gedaald?

afnemen	groeien	krimpen	stijgen	dalen	gelijk blijven
neemt af	groeit	krimpt	stijgt	daalt	blijft gelijk
nemen af	groeien	krimpen	stijgen	dalen	blijven gelijk
nam af	groeide	kromp	steeg	daalde	bleef gelijk
namen af	groeiden	krompen	stegen	daalden	bleven gelijk
is afgenomen	is gegroeid	is gekrompen	is gestegen	is gedaald	is gelijk gebleven
zijn afgenomen	zijn gegroeid	zijn gekrompen	zijn gestegen	zijn gedaald	zijn gelijk gebleven
ja	nee	nee	nee	nee	nee

Hoofdstuk 2 Studieles Oefening 1 In welke tijd?

1 (toenemen)
1. Het aantal studenten met een auto neemt toe.
2. Het aantal studenten met een auto nam toe.
3. Het aantal studenten met een auto is toegenomen.

2 (afnemen)
1. De kosten voor boodschappen nemen af.
2. De kosten voor boodschappen namen af.
3. De kosten voor boodschappen zijn afgenomen.

3 (stijgen)
1. Het aantal kinderen met een bril stijgt.
2. Het aantal kinderen met een bril steeg.
3. Het aantal kinderen met een bril is gestegen.

4 (constant blijven)
1. Het percentage internationale studenten in Nederland blijft constant.
2. Het percentage internationale studenten in Nederland bleef constant.
3. Het percentage internationale studenten in Nederland is constant gebleven.

5 (groeien)
1. Het aantal studenten dat een diploma behaalt, groeit.
2. Het aantal studenten dat een diploma behaalt, groeide.
3. Het aantal studenten dat een diploma behaalt, is gegroeid.

6 (hetzelfde blijven)
1. De kosten voor studieboeken blijven hetzelfde.
2. De kosten voor studieboeken bleven hetzelfde.
3. De kosten voor studieboeken zijn hetzelfde gebleven.

7 (omhoog gaan - omlaag gaan)
1. Als mijn kennis over het Nederlands omhoog gaat, gaat mijn onzekerheid over mijn taalkennis omlaag.
2. Omdat mijn kennis over het Nederlands omhoog ging, ging mijn onzekerheid over mijn taalkennis omlaag.
3. Omdat mijn kennis over het Nederlands omhoog is gegaan, is mijn onzekerheid over mijn taalkennis omlaag gegaan.

Hoofdstuk 2 Studieles Oefening 2 Informatie geven over een grafiek

Deze grafiek geeft informatie over de cijfers van Sara in periode 1 en periode 2 van dit schooljaar.
Er wordt informatie gegeven over acht vakken en twee periodes.
De cijfers zijn weergegeven in getallen tussen o en 10.
Sara's cijfers voor Nederlands zijn tussen periode 1 en 2 sterk gedaald, net als voor het vak Engels.
Haar cijfers voor Spaans en wiskunde daarentegen zijn flink gestegen.
Sara's cijfers voor aardrijkskunde en geschiedenis zijn gelijk gebleven. Haar cijfer voor biologie steeg licht, terwijl haar cijfer voor Papiaments licht daalde. Concluderend kun je zeggen dat alleen haar cijfers voor haar talen (behalve Spaans) zijn gedaald, de andere cijfers zijn gestegen of gelijk gebleven. Mijn advies aan Sara is om meer te studeren voor Nederlands, Engels en Papiaments. Dan weet ik zeker dat al haar cijfers in periode 3 zullen stijgen.

Hoofdstuk 3 Studieles Oefening 1 Leer het van de beste!

Vraag 1a Met welke zin begint de heer Wackers zijn presentatie?
Dames en heren, ik ga dit college afronden.

Vraag 1b Waarom doet hij dit?
Omdat hij een college gaat geven over het belang van een goed slot van een presentatie.

Vraag 2 Welke drie manieren om een presentatie af te sluiten bespreekt hij?
1. *"Zo, dit was mijn spreekbeurt."*
2. *"Oké, dat was het wel zo'n beetje."*
3. *We stoppen ermee, de tijd is op.*

Vraag 3 De heer Wackers gebruikt een uitdrukking in zijn eigen voorbeeld. "Ze zagen door de bomen het bos niet meer." (1.58) Wat betekent deze uitdrukking?
Door alle details ("de bomen") verlies je het overzicht ("het bos").

Vraag 4 Waarom moet je je slot niet 'afraffelen' (= haastig en slordig afmaken) volgens de heer Wackers?
Omdat je wilt dat je publiek iets onthoudt van je presentatie en niet in verwarring achterblijft.

Vraag 5 De heer Wackers vergelijkt het onthouden van informatie met het bewaren van dingen in een ladenkast. Je stopt dingen in een ladenkast in het juiste laatje.
Wat is volgens hem de grootste uitdaging bij het onthouden van informatie?
De informatie terugvinden in je geheugen en deze informatie toepassen.

Vraag 6 Mensen gebruiken volgens de heer Wackers verschillende strategieën voor het ‘coderen’ of ‘labelen’ van informatie. Leg onderstaande strategieën uit.

1. Organisatie
We zetten bij elkaar wat bij elkaar hoort. We zetten grote stromen informatie bij elkaar in behapbare brokken.

2. Visualisatie
We vormen ons een beeld bij de informatie of we zien een beeld. Dat slaan we erbij op.

3. Elaboratie
We koppelen nieuwe informatie aan bestaande informatie (voorkennis).

Vraag 7 De heer Wackers heeft een enorme stapel boeken over presenteren en het onthouden van informatie. Wat heeft hij samen met zijn collega’s gedaan met deze boeken?

Ze hebben deze systematisch geanalyseerd op zoek naar adviezen over het onthouden van informatie.

Vraag 8 De heer Wackers geeft een lijst met do’s en don’ts uit deze boeken. Schrijf ze hieronder.

Do's:
1. *Vat je verhaal samen aan het eind*
2. *Herhaal de belangrijkste informatie door je verhaal heen*
3. *Vertel een anekdote*

Don'ts:
1. *Houd de informatie beperkt*
2. *Sla je slot niet over*
3. *Gebruik geen afleidende visuele hulpmiddelen*

Vraag 9 Wat is volgens de heer Wackers een probleem bij deze adviezen?

Ze zijn meestal niet voldoende onderbouwd door onderzoek.

Vraag 10 De heer Wackers vertelt over twee experimenten. Vat de experimenten hieronder samen (doel, aanpak, conclusie).

Experiment 1

Doel: *Onderzoeken of aankondigen van het slot werkt ("Dames en heren, ik ga afsluiten").*
Aanpak: *Ze schreven twee speeches, een met en een zonder aankondiging van het slot. Iemand presenteerde dat. Ze lieten deze versies zien aan 250 studenten elk. Daarna kregen de studenten een vragenlijst over de speech.*
Conclusie: *Studenten die de versie met aankondiging van het slot hadden gezien, onthielden de informatie significant beter dan de andere studenten.*

Experiment 2
Doel: *Onderzoeken of een samenvatting aan het einde van een presentatie werkt*
Aanpak: *Ze schreven van 1 presentatie 3 versies: 1 zonder samenvatting, 1 met een vage samenvatting en 1 met een informatieve samenvatting. 250 studenten per versie moesten naar de presentatie kijken en een vragenlijst invullen.*
Conclusie: *Studenten die de presentatie met de goede samenvatting hadden gezien, scoorden significant beter op de vragenlijst. De studenten die de "vage" samenvatting kregen, scoorden hetzelfde als de studenten zonder samenvatting.*

Vraag 11
Onderzoeker Tom gaf in het tweede experiment twee keer een samenvatting. De eerste keer een ‘vage’ samenvatting, de tweede keer een inhoudelijke samenvatting.
Maak de samenvattingen hieronder compleet. Leg uit waarom de tweede samenvatting beter is:

Samenvatting 1 Vage samenvatting
In dit minicollege heb ik jullie inzicht in framing willen geven. Ik heb uitgelegd hoe framing wordt gebruikt. Daarbij stond ik stil bij een aantal kenmerken en een viertal effecten van framing. Ook heb ik aandacht besteed aan de formulering van frames. Daarnaast heb ik enkele voorbeelden gegeven van framing in de Nederlandse politiek.

Samenvatting 2 Inhoudelijke samenvatting
Frames hebben 4 belangrijke effecten. Het eerste effect is dat frames een belangrijke sturende werking kunnen hebben op onze rationele besluitvorming.
Ten tweede hebben frames die slim geformuleerd zijn, een hoge plakfactor, waardoor we ze gemakkelijk onthouden. Ten derde krijgen goede frames vaak gratis zendtijd, omdat ze makkelijk worden overgenomen door anderen. En het laatste effect van framing is dat ontkenning van een frame leidt tot bevestiging.

De tweede is beter want daar krijg je de informatie echt. In de eerste samenvatting geeft hij alleen de structuur aan die zijn presentatie had, maar je krijgt de kennis niet.

Vraag 12 Wat moet je volgens de heer Wackers doen als je wilt dat je publiek belangrijke informatie onthoudt?

1. *Je moet je slot aankondigen.*
2. *Je moet een informatieve samenvatting geven aan het einde.*

Vraag 13 De heer Wackers sluit zijn college af. Maak de tekst hieronder compleet.

Dames en heren, ik ga dit college afronden. En nu echt. Hoe kun jij een onvergetelijk verhaal vertellen? Door werk te maken van je slot. Als je een aankondigende slotzin gebruikt en een informatieve samenvatting geeft, dan is de kans groter dat het publiek belangrijke informatie onthoudt. Daarvoor hoef je geen Obama te zijn, dat zijn technieken die iedereen kan toepassen. Sla je slot dus niet over.
Dit was mijn spreekbeurt ☺

Hoofdstuk 3 Studieles Oefening 2 Een advies schrijven

Verschillen
Daarentegen
aan de ene kant, aan de andere kant
hoewel
integendeel
behalve als
enerzijds, anderzijds
maar
echter
in tegenstelling tot
daar staat tegenover

Overeenkomsten
net zoals
hetzelfde als
evenals
lijkt op
is vergelijkbaar met
ook

Hoofdstuk 3 Studieles Oefening 3 Woordenschat

Amuseren	Roman, strip verhaal, kort verhaal, gedicht, toneelstuk, mop, lied/cabarettekst
Informeren/uiteenzetten	Uitnodiging, handleiding/gebruiksaanwijzing, studieboek, nieuwsbericht
Opiniëren/beschouwen	Beschouwing, recensie, discussiestuk
Overtuigen/betogen	Betoog, ingezonden brief, redactiecommentaar, column, verkiezingstoespraak
Activeren	Advertentie, verkiezingsaffiche, folder van Albert Heijn

Hoofdstuk 4 Oefening 2 Een vervolgopleiding kiezen

Een fluitje van een cent - heel makkelijk
De weg kwijtraken - niet weten waar je bent
horeca - hotels, restaurants, cafés
gezin - groep mensen die samen een huishouden vormen
stappen - uitgaan
geschikte - passende, goede, juiste
consequenties - gevolgen
overwegen - nadenken over
onderdeel - gedeelte
zijn niks voor jou - passen niet bij jou
samenleving - alle mensen samen die de maatschappij vormen
behoefte hebben aan - nodig hebben
verstandig - slim
er komt heel wat bij kijken - er spelen veel factoren mee
vervolgstudie - studie na de middelbare school, MBO, HBO of WO
meewegen - meetellen, meenemen in je beslissing

Hoofdstuk 4 Studieles oefening 3 Woordenschat

1. van
2. met
3. voor
4. door
5. in
6. met
7. voor
8. in
9. met
10. bij
11. voor
12. met
13. met
14. bij
15. van
16. met
17. van
18. voor
19. van
20. in/van

Module 3
Hoofdstuk 1 Oefening 3 op een roze wolk

Verliefd zijn - met het gevoel heel veel van iemand te houden, altijd bij hem of haar te willen zijn
vlinders in je buik - heel erg verliefd zijn
in vuur en vlam staan - heel erg verliefd zijn
een blauwtje lopen - afgewezen worden in de liefde
overkomen - gebeuren
geen berg te hoog, geen dal te diep - je hebt het gevoel dat alles mogelijk is en dat je alles wilt doen voor die persoon
Je kan de hele wereld aan - je hebt het gevoel dat je alles kan
Je ziet alles door een roze bril - je ziet alles mooier dan het eigenlijk is
hevig - heel erg
leiden tot - zorgen voor
ernstige problemen - grote problemen
Je krijgt geen hap door je keel - je kan niets eten
Je loopt met je hoofd in de wolken - je kan je niet concentreren of helder nadenken
je doet geen oog dicht - je kan niet
idealiseren - in je hoofd iets mooier of beter maken dan het is
iemand op een voetstuk plaatsen- opkijken tegen iemand, veel bewondering hebben voor iemand

Hoofdstuk 1 oefening 3 Op een roze wolk (vervolg)

voor 100% opeisen - alle aandacht willen
je bindt die ander met handen en voeten - je wilt dat die persoon alleen bij jou is
irrationele ideeën - gedachtes die niet gebaseerd zijn op de werkelijkheid
afhankelijk worden van - niet kunnen functioneren zonder
een gebroken hart - een heel verdrietig gevoel als de liefde voorbij is
met beide benen op de grond blijven staan - rationeel blijven nadenken
op een roze wolk zitten - verliefd zijn of heel gelukkig zijn

Hoofdstuk 1 oefening 3 Op een roze wolk (vervolg)

1. Verliefdheid
2. De auteur spreekt de lezer direct aan en geeft herkenbare voorbeelden.
“Wie kent dat gevoel niet?”
“Iedereen is wel eens verliefd, en jij?”
“Heb jij wel eens vlinders in je buik?”
3. maar
4. Als je hevig verliefd bent, kan dat ook leiden tot ernstige problemen.
5. Probeer altijd met beide benen op de grond te blijven staan.

Hoofdstuk 1 oefening 4 Onregelmatige werkwoorden)

Bekijken – bekeek – heeft bekeken
Beschrijven – beschreef– heeft beschreven
Bewijzen – bewees – heeft bewezen
Blijven – bleef – is gebleven
Bijten – beet – heeft gebeten
Grijpen – greep – heeft gegrepen
Kijken – keek – heeft gekeken
Krijgen – kreeg – heeft gekregen
Lijken – leek – heeft geleken
Blijken – bleek – is gebleken
Rijden – reed – heeft gereden
Schrijven – schreef – heeft geschreven
Stijgen – steeg – is gestegen
Verdwijnen – verdween – is verdwenen
Wijzen – wees – heeft gewezen

Hoofdstuk 1 Studieles oefening 1 Het doel van een tekst

Vraag 1
1. informeren
2. activeren
3. overtuigen
4. opiniëren
5. amuseren

Vraag 2

Informeren	**Opiniëren**	**Overtuigen**	**Overhalen / activeren**	**Amuseren**
Gebruiksaanwijzing	Recensie	Ingezonden brief	Advertentie	Roman
Uitnodiging	Betoog	Klachtenbief	Reclamefolder	Stripverhaal
Geboortekaartje			Affiche	
Recept				
Studieboek				
Nieuwsbericht				
Handleiding				

Hoofdstuk 1 Studieles Oefening 2 het onderwerp en de hoofdgedachte

Vraag 1
Aanleiding: Waarom de schrijver zijn tekst heeft geschreven.
Probleemstelling: De schrijver brengt het probleem onder woorden wat hij gaat bespreken
Stelling: De schrijver verkondigt zijn mening (Bewering)
Vraagstelling: De schrijver stelt de hoofdvraag die hij wil beantwoorden

Vraag 2
a. Gisteren had ... heerlijk toch?
b. Mag je ... gewoon opeten?

Vraag 3
Samenvatting: een beknopte beschrijving van een inhoud
Advies: wat je tegen iemand zegt om te helpen
Conclusie: besluit na onderzoek of goed nadenken
Uitsmijter: interessante afsluiting

Vraag 4
a. Kortom, de ... onze familie.
b. In elk ... te zetten.
c. Maar wat ... 'huisdieren' vallen?

Hoofdstuk 2 Oefening 4 Indirecte rede

1. Hij zegt dat de directeur wat later komt.
2. Sarah vraagt aan Tom of hij op haar wacht.
3. Mijn vriendin antwoordde dat haar moeder haar beste vriendin is.
4. Mijn vader zegt dat het hard regent vandaag.
5. John vraagt zich af of hij een lerarenopleiding of een ICT-opleiding zal kiezen.
6. Maria vraagt Alfonso of hij in de zomervakantie met haar op reis wil.
7. Alma zegt dat ze verliefd is op de buurjongen.
8. De docent zegt dat deze opdracht volgende week moet worden ingeleverd.
9. Ik vraag me af of we de klimaatcrisis nog kunnen terugdringen.
10. De manager vraagt aan de werknemers of er iemand bereid is om dit weekend te werken.

Hoofdstuk 2 Studieles Oefening 3 Fake news

Polariseren – Het demoniseren van ‘de ander’ werkt goed bij het maken van nepnieuws. Makers van nepnieuws zoeken mensen die aan hun kant staan en luisteren niet naar anderen. Ze zorgen ervoor dat mensen lijnrecht tegenover komen te staan.
Manipuleren – Door het nieuws te manipuleren lokken nepnieuwsmakers allerlei reacties uit. Ieder verhaal kan op verschillende manieren worden verteld. Nepnieuwsmakers zorgen ervoor dat hun versie domineert. Ze verdraaien vaak de waarheid om mensen bang te maken. Ze manipuleren het nieuws om hun verhaal in stand te houden.
Trollen – door te trollen lokken makers van nepnieuws emotionele reacties uit, zoals woede, irritatie of verdriet. Trollen spelen in op emoties en vervagen met opzet het verschil tussen waar en niet waar. Wie met een trol in discussie gaat, verspilt zijn tijd en energie, maar dat is precies wat een trol wil.
Vermommen - om geloofwaardig te zijn op internet moet je je vermommen als een serieuze nieuwsmaker.
Verdedigen – De aanval is vaak de beste verdediging. Wat de waarheid is, is voor makers van nepnieuws bijzaak. Nepnieuwsmakers geven nooit toe en bieden zeker nooit hun excuses aan.
Invloed – nepnieuwsmakers zorgen ervoor dat ze veel effect hebben op hun omgeving (bijvoorbeeld dat mensen hierop reageren of actie ondernemen) zodat hun nepnieuws nog verder wordt verspreid.

Hoofdstuk 3 Oefening 2 Kan het nieuws volgen dodelijk zijn?

1. Met een voorbeeld uit haar eigen leven (een anekdote).
2. Omdat je daar kunt opzoeken of de onderzoeken ook zijn uitgevoerd bij mensen, of alleen nog maar op muizen. In dat laatste geval weet je niet of het bij mensen hetzelfde werkt.
3.
Bacon is net zo kankerverwekkend als roken
Langer leven? Eet noten
Suspense! Doodenge film verhoogt kans op trombose
Bewezen: chocolade is hét wondermiddel tegen stress
4. ja
Mensen krijgen hierdoor valse hoop en valse ideeën over wat er kan qua behandeling of wat slecht voor ze is en dat zorgt ervoor dat het voor artsen lastiger wordt om mensen goed te behandelen.
Voorbeeld: In Australië verschenen berichten over een medicijn dat helpt tegen botbreuken. Er werd gepubliceerd dat het kankerverwekkend zou zijn. Dat was op zich waar, maar in hele lichte mate. Veel mensen stopten door deze berichtgeving met het medicijn en er is aangetoond dat dit 1000 onnodige botbreuken heeft opgeleverd en 14 doden.
5. Overdreven nieuws
6. Wat hier moeilijk en ook interessant aan is, is dat het vaak geen verzonnen nieuws is maar dat het begint vanuit een wetenschappelijke studie die op zich klopt, maar dan conclusies trekt die niet kloppen, en dat dat dus al gevolgen heeft. Het is niet verzonnen, het is een overdrijving, het trekken van te sterke conclusies.
7A Mensen die een artistiek beroep hadden (bijv. schilder of acteur), hadden op latere leeftijd minder vaak de ziekte van Parkinson.
7B Een zenuwziekte waarbij zenuwcellen afsterven
8A Dat er een verband was tussen creatieve beroepen en een verminderde kans op Parkinson.
8B Een verband is niet hetzelfde als een oorzaak.
8C Ze beschuldigden de media ervan dat ze het onderzoek niet juist weergaven.
8D “Oudere met creatief beroep heeft minder kans op Parkinson”.
8E Dat een creatief beroep mogelijk beschermend werkt tegen Parkinson
8F De universiteit maakt zich zelf ook schuldig aan overdreven gezondheidsnieuws.
9 Onderzoeken vinden een verband, maar het wordt gepresenteerd alsof er een directe oorzaak is gevonden.
10.

D. Relatie: directe oorzaak
Voorbeeld: Wijn veroorzaakt kanker

C. relatie: mogelijke oorzaak
Voorbeeld: Wijn zou kanker kunnen veroorzaken

B. Relatie: verband
Voorbeeld: Er is een relatie tussen wijn en kanker

A Relatie: geen relatie
Voorbeeld: Dit is een artikel over wijn en kanker

11. Het verband werd gepresenteerd als oorzaak (van stap B naar D).
Bijvoorbeeld: Onderzoekers vinden dat er een relatie is tussen wijn en kanker. In de media staat: Wijn veroorzaakt kanker. Dat is een te sterke conclusie, een overdrijving.

12. 20% van de persberichten van de universiteit zelf was overdreven.
13. 29% van de berichten in de krant was overdreven.
14. Dat percentage is vergelijkbaar.
15. Overdrijving van muizenstudies naar mensen.
16. Als het persbericht overdreven was, was slechts 8% van de nieuwsberichten niet overdreven.
17. Als het persbericht netjes was, was 94% procent van de berichten in de media ook netjes en slechts 6% was maar overdreven.
18. Als je persbericht goed is, dan zijn de berichten in de media ook eerlijker.
19. We moeten meer verantwoordelijk zijn voor het nieuws dat we zelf naar buiten brengen en zorgen dat dat klopt.
20.
1. In 20% van de persberichten zetten voorlichters de journalisten op het verkeerde been met overdreven gezondheidsclaims.
2. Universiteiten leggen het er in persberichten graag dik bovenop.
3. Geen nieuws is zo onbetrouwbaar als gezondheidsnieuws.
21.
1. Check of het onderzoek gedaan is op mensen (en als je dat niet kunt vinden, vraag je af of het aannemelijk is dat het ook voor mensen geldt)
2. Denk na over de relatie die wordt aangegeven. Is het aannemelijk dat er een oorzaak is gevonden of is het logischer dat er een relatie of een verband is?
3. Zoek zelf de oorspronkelijke studie op en lees die.

22.
Als er geen onafhankelijke expert wordt geciteerd, dan is 28% overdreven.
Als er wel een onafhankelijke expert wordt geciteerd, dan is maar 13% overdreven.
Helaas wordt maar in 10% van de artikelen een onafhankelijk expert opgevoerd.

Hoofdstuk 3 Oefening 3 iemand zei dat …

1. Iemand zei dat je voor alle problemen een oplossing kunt vinden.
2. Iemand zei dat we zo min mogelijk vlees moeten eten.
3. Iemand zei dat we discriminatie altijd kunnen voorkomen.
4. Iemand zei dat we de klimaatverandering kunnen stoppen.
5. Iemand zei dat werkloosheid je eigen schuld is.
6. Iemand zei dat er te veel mensen op deze wereld leven.
7. Iemand zei dat de wereld voor iedereen voldoende voedsel kan produceren.
8. Iemand zei dat vrouwen en mannen gelijk zijn.
9. Iemand zei dat homoseksualiteit in Nederland volledig geaccepteerd is.
10. Iemand zei dat je vluchtelingen altijd moet opvangen.

Hoofdstuk 3 Oefening 4 Werkwoorden vervoegen

1. begrijpen – Hij heeft de voorwaarden in het contract begrepen.
2. uitwijken – Hij is naar rechts uitgeweken.
3. glijden – Mijn oma is op straat uitgegleden.
4. bijten – De hond heeft het kind gebeten.
5. afsnijden – Met dit mes heeft hij een plakje worst afgesneden.
6. verschijnen – Zij is te laat op de presentatie verschenen.
7. lijden – Hij heeft verschrikkelijk veel pijn geleden.
8. blijken – Uit niets is gebleken dat zij een overtreding begaan heeft.
9. verwijten – Mijn vriend heeft mij van alles verweten.
10. strijken - Deze politicus heeft niets gedaan maar heeft met de eer gestreken.

Hoofdstuk 4 Oefening 2 emoties

1. liefde, vreugde, blij
2. verrassing, verbazing
3. angst, bang
4. woede, boos
5. schaamte
6. vreugde, blij
7. verdriet, bedroefd
8. walging

Hoofdstuk 4 Oefening 3 Woordenschat

Gek zijn op – heel veel van iets of iemand houden
Kijken alsof je water ziet branden – heel verbaasd kijken
Het bijna in je broek doen – heel bang zijn
Mijn hart klopte in mijn keel – ik was ontzettend bang
Wegpiraat – iemand die zich niet aan de verkeersregels houdt
Dan is hij nog niet jarig – dan krijgt hij grote problemen
Een oogje op iemand hebben – iemand leuk vinden, een beetje verliefd zijn
Ik kon wel door de grond gaan – ik schaamde me heel erg
Ik sprong een gat in de lucht – ik was heel erg blij
Ik huil tranen met tuiten – ik moet heel hard huilen
Ik ging bijna over mijn nek – ik moest bijna overgeven
Het stonk een uur in de wind – er was een hele vieze geur
We hebben direct rechtsomkeert gemaakt – we zijn direct weer weggegaan

Hoofdstuk 4 Oefening 4 Een woordwolk

Angst: schreeuwen, geschrokken, spannend, avontuur
Liefde: op een roze wolk, houden van, zoenen, trouwen, vlinders in je buik, relatie, verkering, dol zijn op
Walging: walgelijk, goor, kokhalzen, vies, stank, smerig
Verrassing: verbaasd, verbazing, van slag, onverwacht, verrast
Woede: onterecht, kwaad, schelden, rood, geweld, boos
Schaamte: blozen, zenuwachtig, gênant, door de grond gaan, zich schamen
Vreugde: gezellig, glimlachen, blij, blijdschap, lachen, cadeau, gelukkig
Verdriet: huilen, depressief, bedroefd, verlies, emotioneel, janken

Hoofdstuk 4 Studieles oefening 3 Woordenschat

Adoratie - aanbidding
Afschuw - gevoel dat je iets erg afstotend, vies, vervelend vindt
Amusement – dat je iets grappig of vermakelijk vindt
Angst – Bang, gespannen, bezorgd, dat je ergens bang voor bent
Bang – als je angst voelt
Bedroefd – verdrietig
Bewondering – als je iets of iemand heel goed vindt
Empathische pijn – medeleven
Esthetische waardering – als je iets heel mooi vindt
Horror – afgrijzen, iets wat heel eng is
Interesse – iets waar je meer over wilt weten
Jaloers – een negatief gevoel doordat iemand anders iets heeft of kan wat jij ook wilt
Kalmte – als je heel rustig bent
Nostalgie – als je terugverlangt naar iets van vroeger
Ongemak – als je je niet lekker of ontspannen voelt, iets wat je stoort of belemmert

Ontzag - Emotie die angst, eerbied en verwondering met elkaar combineert
Opwinding – het hebben van een spannend gevoel
Plezier – als je iets aangenaam of prettig vindt
Romantisch- dromerig en gevoelig
Seksuele opwinding – zin in seks
Sympathie – als je iemand heel aardig vindt
Tevreden – als je gelukkig bent in je huidige situatie, als je niets wilt veranderen
Triomfantelijk – als je heel blij bent over een behaald succes
Vermaak – plezier of amusement
Verveling – als je niet weet wat je moet doen, als je ernaar verlangt iets mee te maken
Verward – niet duidelijk, niet helder, in de war

Hoofdstuk 1 Studieles Oefening 3 Synoniemen en antoniemen

Synoniemen	**Antoniemen**
Het talent – de aanleg	De mislukking – het succes
Bang – angstig	Actief – passief
De artiest – de kunstenaar	Ver – dichtbij
Behulpzaam – hulpvaardig	Het compliment – de belediging
De doelstelling – de ambitie	Egoïstisch – altruïstisch
Trots – voldaan	Conservatief – progressief
Herhalen – overdoen	Doorzetten – opgeven
Presteren – doen	Motiveren – demotiveren
Mislukken – falen	Spreken – zwijgen
Durven – de moed hebben	Tegenvallen – meevallen
Ontwikkelen – groeien	Respecteren – minachten
Evalueren – beoordelen	Vertrouwen – wantrouwen

Module 4

Hoofdstuk 2 Oefening 3 Woordenschat

1 Wie niet sterk is, moet slim zijn: Als je niet machtig bent of niet veel te zeggen hebt, moet je met slimheid je doel bereiken.
2 Steeds verder van huis raken: Steeds verder van je doel raken
3 De lat hoog leggen: Hoge eisen stellen
4 Vele wegen leiden naar Rome: Je kan op vele manieren je doel bereiken
5 Waar een wil is, is een weg: Als je echt wilt en goed doorzet, bereik je je doel.

Hoofdstuk 2 Oefening 4 Smart of niet?

Specifiek: Maak een doel specifiek. De vraag is: wat wil je precies bereiken? Maar je kunt nog meer specifiek maken door te benoemen wie je nodig hebt om je doelen te realiseren, wat je nodig hebt om je doelen te behalen of wat je gaat doen om deze te realiseren. Een voorbeeld van een te algemeen doel is: ‘ik wil gezonder leven’. Een voorbeeld van een specifiek doel is: ‘ik wil 30 kilo afvallen’ of ‘ik wil stoppen met alcohol drinken’.

Meetbaar: Meetbaar houdt in dat het resultaat ook zichtbaar moet kunnen zijn. Daarom wordt het vaak in percentages en getallen uitgedrukt.

Acceptabel: het is belangrijk voor het behalen van de SMART doelstellingen dat je er echt achter staat. Je moet het doel kunnen accepteren en het gevoel hebben dat het doel het nastreven waard is. Alleen dan ga je je ervoor inzetten.

Realistisch: het doel moet uitdagend, maar wel realistisch zijn. Een onbereikbaar doel motiveert je niet. Onderwerpen waarop je moet letten zijn bijvoorbeeld of je genoeg kennis en middelen hebt om het doel te halen.

Tijdgebonden: je moet aangeven wanneer het doel moet zijn behaald.

Hoofdstuk 2 Studieles Oefening 1 Beslissingen over je toekomst

1. Wat ze willen worden als ze groot zijn.
2. We hebben nog steeds het idee dat we moeten kiezen voor de rest van ons leven maar eigenlijk zijn we ons hele leven aan het kiezen.
3.
1. geld
2. uitval
3. burn-out
4. crimineel gedrag
4. de maatschappelijke veranderingen
5.
4 op de 10 mbo-studenten leren nu een beroep dat straks misschien niet meer bestaat.
2 op de 10 hbo-studenten leren nu een beroep dat straks misschien niet meer bestaat.
1 op de 10 wo-studenten leert nu een beroep dat straks misschien niet meer bestaat.

6. docent
7. wat je in je omgeving zag, bijvoorbeeld je vader.
8. Beelden uit je omgeving maar ook beelden van televisie en internet
9. omdat CSI heel vaak op televisie was
10. Of iedereen wel onderzoek had gedaan naar wat de studie nu eigenlijk inhoudt
11. snelle/oude denksysteem: we maken keuzes op basis van voorkeuren en ervaringen
Langzame/nieuwe denksysteem: we denken na over de betekenis van onze voorkeuren
12. Combinatie van systeem 1 en 2
13. Hun langzame systeem is nog niet ontwikkeld.
14. Geven van advies
15. Het is ook een grote levenskeuze en je wilt ook stap voor stap ervaren of het past.
16. Leerlingen leren hiervan vooral wat ze niet willen.
17.
Kwaliteitenreflectie: reflecteren op je eigen ervaringen om langzamerhand uit te vinden waar je goed in bent of goed in kunt worden
Motievenreflectie: reflecteren op wat je belangrijk vindt en wat je waarden en wensen zijn.
Werkexploratie: onderzoek doen naar werk (verdiepen of verbreden)
Loopbaansturing: stappen nemen om zelf kansen te creëren
Netwerken: leggen en onderhouden van contacten die je verder kunnen helpen
18. Het idee dat je bent wie je bent en niet meer verandert.
19. Het idee dat je alles kunt worden wat je wilt als je maar oefent.
20. growth mindset
21. Motievenreflectie hangt negatief samen met loopbaansucces. Dat betekent dat mensen die niet lekker in hun vel zitten, meer gaan reflecteren op hun motieven. Je komt dus pas in beweging als je ongelukkig bent. Maar hoe fijn zou het zijn als we eerder in beweging kwamen , zodat je ontdekt wat je belangrijk vindt en daar ook voor kunt gaan?
22. Mensen handvatten geven om zelf keuzes te kunnen maken.
23. Als je zelf geen keuzes maakt, worden ze voor je gemaakt door anderen.

Hoofdstuk 3 Oefening 2 plannen en organiseren

1. plannen en organiseren
2. monitoren en controleren
3. evalueren en reflecteren

Hoofdstuk 3 Oefening 3 Kruiswoordpuzzel

Horizontaal: kookwekker - weekrooster - agenda
Verticaal: stappenplan - planbord - jaarplanner - planning - planningsboekje - dagschema
Diagonaal: to-do list

Hoofdstuk 3 Studieles Oefening 2 Concentratie en rust

Stap 1: neem 1 leeg vel/ 1 leeg digitaal document en maak hierop een Activiteiten Inventaris: schrijf alles op wat je nog moet doen.

Stap 2: Neem een nieuw leeg vel/ leeg digitaal document en maak hierop een Takenlijst: maak taken van maximaal 25 minuten en zet de meer urgente taken bovenaan.

Stap 3: Zet een timer op 25 minuten en ga aan de slag. Zorg dat je gefocust werkt aan die eerste taak en laat je niet afleiden.

Stap 4: Na 25 minuten vink je deze taak af en neem je 3-5 minuten pauze. Zo doe je vier taken achter elkaar.

Stap 5: na vier taken neem je een langere pauze (10-15 minuten) om je hoofd even leeg te maken.

Hoofdstuk 3 Oefening 3 Reflecteren

Reflectievragen voor de taak:
Hoeveel tijd heb ik nodig?
Is de taak makkelijk of moeilijk?

Reflectievragen tijdens de taak:
Werk ik op de juiste manier?
Begrijp ik alles wel goed?

Reflectievragen na de taak:
Heb ik mijn doel bereikt?
Heb ik de taak goed gemaakt?
Wat ga ik de volgende keer hetzelfde of anders doen?

Hoofdstuk 4 Oefening 2 Weg met de gele markeerstift!

1. Hij zakte voor zijn eerste tentamen hoewel hij heel hard gestudeerd had.
2. Verbijsterd, hij begreep er niets van.
3. Hij is gestopt met zijn studie geneeskunde en is onderwijskunde gaan studeren.
4. nee
5.
Subdoel 1: Laten zien hoe leren werkt
Subdoel 2: Het publiek een aantal wetenschappelijk onderbouwde leerstrategieën aanreiken
Einddoel: Ervoor zorgen dat de tijd die de toehoorders besteden aan leren, efficiënter en doelmatiger inrichten.
6. Tussen ons 5e en 22e levensjaar zitten we zo'n 13.000 uur in het onderwijs waarvan 0 uur onderwijs over leren hoe je moet leren. Dus hoewel we heel veel tijd in het onderwijs steken, leren we eigenlijk nooit hoe we het moeten doen.
7. Onderzoek in de VS laat zien dat in de docentenopleiding vrijwel geen aandacht wordt gegeven aan evidence based leerstrategieën.
8. Stap 1: Je moet weten wat je precies gaat studeren. Daarvoor moet je een inschatting maken van wat je al weet en wat je nog niet weet zodat je je vooral gaat focussen op dat wat je nog niet weet.
9. Onszelf inschatten.
10. A De wielrenner denkt dat hij gewonnen heeft maar zijn tegenstander denkt daar heel anders over.
B. De vrachtwagenchauffeur denkt dat zijn vrachtwagen klein genoeg is, maar daar denkt die tunnel heel anders over.
11. Dat we enorm de neiging hebben om onze kennis en vaardigheden te overschatten.

12. Als je met een nieuwe vaardigheid oefent, weet je niet dat je die vaardigheid nog niet beheerst. Je hebt ook niet door in welke mate je hem nog niet beheerst en je realiseert je pas hoe slecht je eigenlijk in die vaardigheid bent nadat je er enige training in hebt gekregen.
13. 70% van de studenten die later een onvoldoende krijgen, denkt voor het tentamen dat ze een voldoende zullen krijgen.
14. Die kennis zit nog in je kortetermijngeheugen.
Doorkijken geeft je het valse idee dat je het weet, terwijl je het eigenlijk alleen herkent.
1. Kernwoorden bedenken 2. Een diagram maken over de tekst.
15. Dat een student een soort lege emmer is die door een docent wordt gevuld met informatie.
16. Om de tekst uit het kortetermijngeheugen te halen.
17. Je hebt nu context en gebruikt je voorkennis om de tekst betekenis te geven.
18. Dat is niet waar, maar je kunt wel voorkeuren hebben.
19. Arceren: ze hebben onderzocht of arceren werkt en het blijkt geen effect te hebben
Samenvatten: het ligt heel erg aan de kwaliteit van de samenvatting en samenvatten is moeilijk te leren.
Nee.
20. Dat het spreiden van leermomenten effectiever is dan stampen.
21. Als je een hoofdstuk hebt gelezen, ga er dan niet meteen mee aan de slag maar spreid de leermomenten.
22. Dan onthoud je ze veel beter.
23. Ga jezelf toetsen na het leren van een hoofdstuk, ga het niet nog een keer lezen.
24. Effectieve strategieën gebruiken kost moeite.
25. 1. Dat het publiek meer bewust gemaakt is van hoe leren eigenlijk werkt
2. Dat het publiek effectieve strategieën heeft gezien die ze kunnen gebruiken voor hun eigen praktijk.